

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2000 vp

Hallituksen esitys suostumuksen antamisesta valtion omistaman Leonia Oyj:n sulautumiseen Vakuutusyhtiö Sampo Oyj -nimiseen vakuutusyhtiöön sekä valtion osakeomistuksen alentamiseen muodostettavassa rahoituskonsernissa

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä maaliskuuta 2000 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen suostumuksen antamisesta valtion omistaman Leonia Oyj:n sulautumiseen Vakuutusyhtiö Sampo Oyj -nimiseen vakuutusyhtiöön sekä valtion osakeomistuksen alentamiseen muodostettavassa rahoituskonsernissa (HE 9/2000 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti valtiovarainvaliokunta on antanut asiasta lausunnon (VaVL 3/2000 vp), joka on tämän mietinnön liitteenä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöjohtaja Pekka Laajanen ja finanssineuvos Jarmo Väisänen, valtiovarainministeriö
- erikoistutkija Katri Joenpolvi, Kilpailuvirasto
- apulaisosastopäällikkö Risto Määttänen, Rahoitustarkastus
- lakimies Eeva-Maija Österman, Vakuutusvalvontavirasto
- johtaja Peter Johansson, Leonia Oyj
- talousjohtaja Matti Ruohonen, Vakuutusyhtiö Sampo Oyj
- pääjohtaja Antti Tanskanen, Osuuspankkikeskus
- toimitusjohtaja Jukka Rantala, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry
- johtaja Risto Suominen, Suomen Yrittäjät.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä pyydetään eduskunnan suostumusta valtion kokonaan omistaman Leonia Oyj:n sulautumiseen Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:iin vaihtamalla Leonia Oyj:n osakkeet Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n osakkeisiin. Valtio saa sulautumisvastikkeena muodostettavasta uudesta rahoitus-

konsernista 43 prosentin välittömän omistusosuuden.

Samalla pyydetään eduskunnan suostumusta siihen, että valtio voi luopua omistuksestaan uudessa rahoituskonsernissa siten, että valtion suoraksi tai välilliseksi omistukseksi jää vähintään 20 prosenttia.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta ehdottaa, että hallituksen esitys hyväksytään.

Valtio on selvityttänyt Goldman Sachs neuvonantajanaan Leonia Oyj:n omistukseen liittyviä vaihtoehtoja. Vaihtoehtoja ovat olleet Leonian jatkaminen valtion kokonaan omistamana pankkikonsernina, Leonian osittainen yksityistäminen, Leonian myynti ulkomaiselle pankille, Leonian myynti osuuspankeille ja kotimaisen rahoituskonsernin muodostaminen. Kaikkiin ratkaisuihin saattoi liittyä se, että Leonia Pankki ja Leonia Corporate Bank olisi erotettu toisistaan ja niille olisi haettu erilaiset ratkaisut.

Toteuttamiskelpoiseksi vaihtoehdoksi arvioitiin asiantuntijalausuntojen perusteella rahoituskonsernin muodostaminen Sammon kanssa. Näin saadaan aikaan vahva pankki- ja vakuutus toimintaa harjoittava yhtiö. Yksin toimiessaan Leonia ja Sampo olisivat olleet jatkossa liian pieniä. Järjestelyllä saavutetaan merkittäviä synergiahyötyjä, jotka koostuvat hallinnosta, palveluverkoista ja asiakkaisiin liittyvistä suurista mahdollisuuksista. Uudella rahoituskonsernilla on paremmat mahdollisuudet kansainväliseen kasvuun ja selviytymiseen kiristyvässä kilpailussa. Strategisesti perustellun ratkaisun onnistuminen edellyttää omistajilta ja johdolta tiukkaa sitoutumista yhtiölle asetettaviin tavoitteisiin sekä suurta muutosvalmiutta.

Järjestelyn vaikeutena on pidetty erilaisten yrityskulttuurien yhdistämistä. Jollei siinä onnistuta, konsernin tuloskehitys ja osakkeen kurssin kehitys jäävät ennakoitua huonommiksi.

Valtiovarainvaliokunnan lausunnossa selotetaan taloudellisia laskelmia, joiden perusteella on päädytty hallituksen ehdottamaan Leonian ja Sammon sulautumiseen. Lausunnossa kuvataan myös valtiolle tulevan omistusosuuden arvonkehitystä substanssiarvoilla mitattuna.

Valtion etuna pidetään sitä, että valtio voi vaihtaa Leonian osakkeet likvideiksi uuden

pörssinoteeratun konsernin osakkeiksi, jotka voidaan realisoida sopivassa tilanteessa. Hallitus pyytää eduskunnan suostumusta siihen, että valtio voi alentaa omistusosuuttaan uudessa rahoituskonsernissa 43 prosentista vähintään 20 prosenttiin. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tarkoituksena on, että valtio on jatkossakin konsernin merkittävä vähemmistöosakas.

Leonian ja Sammon sulautumisen toteuttaminen vaatii molempien yhtiöiden yhtiökokousten hyväksymisen. Konkreettisiin toimiin voidaan ryhtyä, kun Vakuutusvalvontaviraston käsitteilyn jälkeen Kilpailuvirasto on antanut päätöksensä sulautumissuunnitelmasta.

Vakuutusosalalla toimivien valvontaa ja tarkastusta varten on Vakuutusvalvontavirasto. Rahoitusmarkkinoita ja niillä toimivia valvoo Suomen Pankin yhteydessä oleva Rahoitustarkastus. Uutta rahoituskonsernia valvovat Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto kumpikin toimialaansa liittyvin osin. Vakuutusvalvontaviraston johtokuntaan kuuluvat lain nojalla vakuutusalan asiantuntijoiden lisäksi Rahoitustarkastuksen johtaja sekä Suomen Pankin edustaja ja luottolaitostoiminnan asiantuntija valtiovarainministeriöstä. Valiokunta korostaa molempien valvojien johdon vastuuta siitä, että valvontaviranomaiset toimivat hyvässä yhteistyössä käytännön valvonnassa ja että valvonta on mahdollisimman tehokasta ja kattavaa.

Koska kyseessä on ensimmäisen varsinaisen finanssitavaratalon muodostaminen Suomen markkinoille, on valvonnan tehokkuutta ja ajantasaisuutta seurattava ja puututtava mahdollisiin epäkohtiin mahdollisimman nopeasti sekä ohjein että lainsäädäntömuutoksin.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen HE 6/2000 vp laiksi postipankista annetun lain kumoamisesta ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Postipankista annetussa laissa on säädetty muun muassa valtion määräysvallasta Leonia Pankissa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta päättää antaa suostumuksensa sille, että valtio voi luopua omistamistaan Leonia Oyj:n osakkeista vaihtamalla ne valtioneuvoston päättämällä tavalla sulautumismenettelyssä Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n osakkei-

siin, jolloin valtio Leonia Oyj:n osakkeenomistajana saa sulautumisvastikkeena 43 prosentin osakeomistusosuuden muodostettavasta rahoituskonsernista, ja että valtio voi luopua osakeomistuksestaan uudessa rahoituskonsernissa siten, että valtion suoraksi tai välilliseksi osakeomistusosuudeksi jää vähintään 20 prosenttia.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Leena Luhtanen /sd	Pekka Kuosmanen /kok
jäs.	Jouni Backman /sd	Jari Leppä /kesk
	Klaus Hellberg /sd	Mika Lintilä /kesk (osittain)
	Susanna Huovinen /sd	Antti Rantakangas /kesk
	Mikko Immonen /vas	Ola Rosendahl /r
	Reijo Kallio /sd	Juhani Sjöblom /kok
	Marja-Leena Kemppainen /skl	vjäs. Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.

TaVM 5/2000 vp — HE 9/2000 vp